

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhöz küldve:

Egy évre . . . 10 kor. — fill.

Hat hónap . . . 5 kor. — fill.

Három hónap . . . 2 kor. 50 fill.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.

Egyes számok 20 fillérért kaphatók a kiadóhivatalban.

BARS.

HIRDETÉSEK

Négyhasós peti-sor egyszeri közlésért 14 fill. kétszeriért 12 fill., többszöriért 10 fill. fizetendő. Bélyegdíj minden egyes beiktatásér 10 fillér.

Hivatalos hirdetések

100 szög 2 kor. 60 fill., azontul minden szög 2 fillérével számítottak.

A nyitlterben:

minden négyhasós garmond-sor díja 30 fillér. Velünk összekötésben levő hirdető-irodák, előfizetőink, vagy a gyakori hirdetőik tetemes díj-kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TARSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer

→ vasárnap reggel. ←

A hirdetőket, előfizetőket s a reklamációkat a kiadóhivatalba

(Takarék- és Hitelezési épület) kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

A magyar ipar jövője.

Hieronimi Károly kereskedelemügyi miniszter szerdán hosszabb beszédben nyilatkozott az ipari kérdéshez fűződő szociális követelményekről s az ipartörvény revízióját a legsürgősebben megoldandó kérdésnek nyilvánította s bejelentette, hogy a revízióhoz szükséges előtanulmányokat a kormány összegyűjtötte s azt most feldolgozva rövid idő alatt törvényjavaslat alakjában a képviselőház elé terjeszti.

Különösen az annyira alábányatlott kisipar támogatását ígerte, mert ennek megerősítése az ország lakossága egy részének vitális érdeke. Csak hogy úgy vagyunk ezzel, hogy bár mily nagy legyen is az állam támogatása, ha a társadalom maga közönyös marad, még a jó és célszerű ipartörvény mellett sem fogunk nagyobb eredményt felmutatni, mert minden állami kedvezmény negatív jellegű kedvezmény, mely jó, ha egyébként is kedvező az ipar helyzetére. De bizony egymaga nem lehet hatásos arra, hogy emelje az ipart. A harmadik ilyen törvényünk van, de a legutóbbi romlott gazdasági korszakban alkottatván, nem látjuk eredményeit, igazolván azt, hogy államijóakarattal még vajmi kevés életerős ipar teremtéséhez. És így osztrák oldalról az állami kedvezmények ellen intézett támadásoknak tárgyi alapja nincs. Az állami támogatás rendszere bármily megokolt is legyen hazai viszonyaink közepette, ugyan csak a tapasztalat igazolja, szintén nem elegendő a nagy nemzeti cél elérésére.

A magyar iparpolitikának e két eszköze csak szubszidiárius jellegű s hogy nálunk nagyobbra nőtt, azon vizsgálat helyettesíti a kerülő úton való haladásra s állami költségen kell ez oldalról a közösség hátrányai ellen védekezni, oly helyzet, mely sehol a

világon elő nem fordul, mert etnikailag teljesen tarthatatlan is.

Egyébként is a szegény magyar ipar fejlesztésére mindig csak etnikai eszközök állanak rendelkezésre, ami szükséges ugyan, mert a gazdasági életből sem hagyhatók ki, meg is becsüljük, de elvégre is ipart csupán biztattással, lelkesítéssel teremteni nem lehet.

Ilyen etnikai eszköz, a miből élni kellene a magyar iparnak, az iparpártolás, a nemzeti érzésnek szolgálatába való hajtása. Ez is speciális magyar iparfejlesztési eszköz. Bizonyára nem kicsinyeljük a magyar társadalom nemes és becses felhevülését, mely iparunkat ösztönzi és elevebb tevékenységre serkenti, azonban merőben érzelmi adatokra anyagi kérdésekben biztossággal építkezni nem lehet. Az érzelmi momentumok egészökből szépen nyilatkoznak meg, határozataik nyilvánosságra bocsátással hozhatók, de egészen más az egyéni cselekvés, a mindennapi életben való érvényesülés.

A magyar ipari fejlődés főbb akadályai: a magyar társadalom kedvezőtlen közszelleme, az ipari pálya lenézése, a munka iránt való tiszteletlenség, az avult nézetek uralma, a positive és absolute kevés munkaerő és szak-képzettség hiánya, a tőkének bizalmatlansága.

A statisztika szerint nálunk 10.000 lélekre 3 szakképzett iparos esik, míg Ausztriában tízezer lélekre 44 jut. Igazolja ez a körülmény is azt, hogy az általános közszellem nem tereli az ifjakat az iparos pályára, mert ifjaink, kik valamely iskolát végeztek, inkább elmennek irodákba körmölteni, semmint hogy szakképzett iparosok tulajdonképeni hivatásuknak éljenek.

A kormány iparfejlesztési politikája, az állami beavatkozás ezt nem pótolhatja és sajnosan esik konstatálnunk, hogy a magyar társadalmi munka mesz-

sze mögötte marad a kormány tevékenységnek s társadalmunk ma is mindent az államtól vár s tulásba viszi az állami protekcionista gazdasági politikát. Az állami kormányzat legfeljebb az akadályokat hárítja el, az utait egyengetheti s a kereteket adhatja meg, szolgálatába rendelheti közlekedési politikáját, — de a valódi alkotás a társadalom kötelessége. Az iparfejlesztési politikát nálunk úgy fogják fel, hogy ilyet csak az állam tizhet s az állami feladatok köréhez tartozik, holott mindez épp úgy tartozik a társadalmi feladatok csoportjához s az angol, német, amerikai hivatásos ipari politika erőteljes tartalmat csakis a társadalmi tevékenység által nyer, mert e nélkül nem képes érvényesülni s a legszebb hivatalos törekvések papíron maradnának, amint ez hazánkban vajmi gyakran bekövetkezik.

A közgazdasági politika igazi hordozója maga a társadalom. Nálunk azonban hidegen hagyják azt a nagy gazdasági kérdések, melyek lázba hozzák a nyugatot. A hivatalos iparpolitikának ez állapot tehát nem előmozdítója, hanem egyenest gátja s addig nem is bizunk, fájdalom, sikerben és eredményben, míg a magyar társadalom e téren passzív, invariáció és akaratlanság, bátran, de keményen szólva — renyhe marad s mindent az államtól, állami intézkedéstől vár s öltöbe tett kezekkel várja, lesi az önálló vámterület tudj' Isten mikor bekövetkezhető esélyeit.

Jöhet az ipartörvény revíziója, bátran visszaállíthatják a cég rendszert, adhatnak állami kedvezményeket is, ha maga a társadalom nem fog arra törekedni, hogy szakképzett itjakat neveljen az ipari pályára s hogy az ipari pályát ép oly tiszteltté és becsültté tegye, mint más foglalkozást, nem sokkal jobb jövőt várhatunk a jelenlegi állapotnál.

Közegészségügyi nyomorúságunk.

I.

A szemét és szárazhulladék eltávolítása.

Irtta: Dr. K. M.

A „Bars“ 28. számának első közleménye több sürgős orvoslást igénylő hygienikus mi-zériánk között első helyen a szemétkihordás kérdését veti fel.

Ezen kérdés megoldásának nehéz voltát a cikkirő a maga részéről azzal igazolja, hogy a szemétkihordás rendszerességét régen óhajtott szükségnek jelzi, de megvalósíthatásának módját hozzá vetőleg sem jelöli meg.

Fogós kérdés ez és megoldása egy kis politikát igényel.

Mert a szemétkihordásnak a város által való rendszeres eszközlése csakis úgy lenne megvalósítható, hogy a vele járó költségeket újabb pótdadó felemeléssel fedezzük, avagy pedig úgy, hogy az illető fél a lakásában összegyűjtött szemét kihordása után járó díjtételt minden téréskor megfizesse.

Már most maga a cikkirő mondja:

„Jól tudjuk, hogy a tabáni gazdák s a város külső részein erre (t. i. a szemétkihordásra) szükségük nincs“, mert azoknak fa'usi módra létesített szemét gödrük van tágas, gazdasági udvarukban, melyben egy-uttal a trágyát is gyűjtik.

A város lakóinak ezen részétől alig várhatjuk, hogy a képviselőtestületben hozzájárulnának a szemétkihordási költségeknek pótdadó után való fedezéséhez, mert könnyen kitalálható egyéni okokból igazságtalanságnak jelentenek ki, hogy a belső város részeken lakók szemétkihordás eltávolítását adófüllérjeikkel ök tegyék lehetővé. Még azal sem lehetne őket kapacitálni, hogy hiszen ezt a közjóért teszik, mint a hogy mi sokan a közjóért létesítettük drága pénzen az általuk is igénybe vett aszfaltot.

Ha viszont az illető lakóktól térésként — akár térést után összegezve az év végén — szedtetnők be a szemétkihordás díját, akkor az csakhamar fakultatív jellegűvé válnék.

Nem egyszer és nem egy o'yan lakos akadna, aki a még oly csekély díjat is sajnálná, vagy kinek hűdzejében ily című ki-

debb módon tette ki a koresmából, — kor-pával eteti — kéziratban is birom.

A költészet iránt tanúsított nagy szeretetem azonban mégsem terjedhetett ki olyan tágra, hogy a fentebb leirt versnek gyakori hallása szellemileg meg ne csömörített volna, ami ellen végre is védekeztem, hogy a gyerekekkel egymásután vagy ötvenszer elénekeltettem a szentkeresztit nótát, amitől két napra teljesen berekedtek és amikor kirekedtek, még mákos kalácsos sem birtam őket rávenni a nóta elzengésére.

Mielőtt utrakeltünk volna, meglátogattam az orvosunkat, aki bőven ellátott egészségügyi tanácsokkal és ráadásul három darab receptet nyomott a markomba, hogy szükség esetén kéznél legyenek.

Kanári madarunkat és a kutyánkat kosztba adva, egy hordó zamatos bor, két láda savanyuvíz s egyéb nélkülözhetetlen podgyász feladása után július 10-én a reggeli vonattal elindultunk és déltáján szerencsésen meg is érkeztünk nyaraló helyünkre, ahol nem fogadtak ugyan bandériummal, de magyaros vendégszeretettel vártak.

Dicára annak, hogy nyaralásunk a nagy meleg miatt nem o'yan kellemes, mint a múlt évben, mégis összintén sajnálom azokat, a kiknek a nyár „örömeit“ Léván kell élvezniök, ahol majd gyökeret vernek lábaik a lágyra olvadt aszfaltban és a napnak forró sugarai elől délelőtt csupán a járdákat szegélyező fák alá, vagy a nagyvendéglő udvarának földött helyiségébe menekülhetnek friss sörsapollásra; délután pedig — ha szőlő-tu-ajdonosok — a Kákák aljában sétálhatnak.

A vasuti állomásról, lövöldéről s egyéb a városon kívül levő kiránduló (!?) helyekről nem is érdemes említeni tenni, mert ezeket csak úgy volna tanácsos megközelíteni, ha az ember odaérve, azonnal meg is fürödhetné, hogy az utközben felszedett port lemossa magáról.

Mégis csak jobb dolgunk van nekünk itt. Nyugodtan élvezzük a falusi élet egyszerű és egyhangú varázsát és a gyümölcsös kert árnyába meghúzódva várjuk, míg a fáról orunkra hull az érett gyümölcs. Mert ez bőven van. A püspöki gyümölcsösben és más kertekben is annyi az alma, körte és a szilva, hogy a legtöbb fát meg kellett támogatni.

A libákkal feksznünk, kora hajnalban kelünk, sétálunk, eszünk, iszunk, kuglizunk és hogy a világ folyásáról is tudomásunk legyen, néha újságot is olvasunk.

Egy nem várt kis kellemetlenség azonban rövid időre a mi nyaralásunkat is megzavarta.

Hihetőleg a szokatlan meleg és a levegő változás idézte elő, hogy megérkezésünk után — harmadnapra már elő kellett szednem az orvostól kapott receptek egyikét, mert a gyomrom felmondotta a szolgálatot.

A patikából kisebb dobozkat kaptam, amelynek tetején vastag tévedés, — vagy elnézésből szórul-szóra, betűről-betűre ez az utasítás van írva: „Kis hegyet bevenni“.

A patvarba! Mi ez? Hát hol veszek én itt kis hegyet, mikor erre a hegyek mind nagyok?

TÁRCZA.

Kézfogó.

Futórózsát fitttettem
Kis házam sarkára,
Hajnalfényben fűződött,
Piros lett virága.

Arany-esőn virult fel
S szellő derűjében,
Ágaival elhajlott
Szanaszét egy éven.

Reggel, nyáron azt látom,
Az én rózsám oly szép,
Csodájára öszülött
Méh és pillangó-nép.

De a róza nem hajlott
Hizelgők szavára;
Száz bimbóval ragyogott,
Majd megszakadt ága.

Más volt itt a bökkeű,
Nem a méh, pillangó:
Illatában szerelem
Volt titkon lappangó.

Ez bántotta rózsámat,
Ez volt édes álma.
Szerelmével korábban
Borult téli gyászba.

Megértettem virágom,
Mi dologban fádám:
Tűl-sarokra fitttettem
Fehér rózsaszálát.

Ezért küszött a nyáron
Jobbra-balra leve:
Szerelmes illatával
Kis párját kereste.

Kikeletkor meglelé
Tűl a másik rózsát,

Legott arra hajladoz,
Balra nem tekint át.

S örömben kifakadt,
Csillog minden éke;
Bimbó-diszbe öltözött,
Rózsá lett a vége.

Két tavasz mult, mióta
Egymásért esengtek,
S ma? el vannak jegyezve,
Boldog szerelemnek.

Virág-csókával öleli
Egymást két szerelmes,
Rózsáik közt napsugár,
Pajkos szellő repdes.

Csereji József.

Levél Garamszentkeresztről.

Junius utolján családi konferenciát tartottunk, amelyen elhatároztuk, hogy a nagy vakációból legalább hat hetet ez évben is Szentkereszten töltünk. Ezen határozat meghozatala olyan örömet keltett gyermekeimben, hogy folytonosan a füleimbe duruzsolták az általam ismeretlen szerzőnek következő kin- és rémrimes versét:

Szentkeresztra megyünk,
Nagy kalácsot viszunk
Es ha azt megesszünk,
Még nagyobbát viszunk!

Annyira szeretem a költészetet, hogy még Hazafi Verai Jánosnak nyomtatásban megjelent verseit is örzöm szerény könyvtáramban. Sőt a nép költőjének Léván tartózkodása alkalmával a haranglábak alatt, nagy haragjában, egy kövön ülve irt költeményét, amelyben az Oroszlán vendéglő egykori bérőjét, aki őt nem a leggyöngé-

adás érezhető tételt képezne s azért a szemetet, mint eddig, az utcára szórni ki azontul is, vagy gyűjtőné hónapokig s azután magatricskázni ki az utcabeliek örömeire hajnali, vagy esteli szerenádok végig kerécsikorgatva az aszfalton.

A szemétkihordás rendezésének csak úgy van értelme, csak úgy vehető közegészségügyi intézmény számba, ha az kivétel nélkül mindenki kötelező, ha rendszeresen szigorúan betartott időben történik, tekintet nélkül arra, szűk, vagy tág s így kisebb, vagy nagyobb szemét mennyiség gyűjtésére alkalmas udvara van-e valakinek.

A lévai viszonyokhoz alkalmazkodva, hetenként legalább 2-szer kellene minden házból a szemetet eltávolítani.

De mindezt csak úgy vélem elérhetőnek, ha ebből a lakosságot semmi kiadás közvetlenül nem terheli, ha azok, kik ismételt, vagy rendszeresen mulasztják szemétkihordatását, pénzbírsággal sújtatnának s végül, ha rendőreinknek a köztisztaság iránti érzelme magasabb fokra fejlesztve, azok éberségüket a lakosság zaklatása nélkül tapasztaltatva fejtik ki a közegészség érdekében.

A kötelező szemétkihordást a városnak kellene közvetítenie.

Első sorban pedig rendszeresen kellene azt egy célirányos szabállyal, mely az 1876. XIV. t. c. 141. §-ának végrehajtása képen az 1893. évi 5856 és 58505 sz. belügyminiszteri körrendelet alapján volna alkotandó, mely rendelkezés minden időre szóló intézkedéseket tartalmaznak, noha a kolera veszélytől való aggodalmak hatása alatt bocsátatta: közre.

A dolgoknak pénzügyi megoldása az illető bizottságra tartozván, csak hozzávetőleg teszek ily irányban is egy-két megjegyzést.

Ha a lakosság a téréseket akár egyenként, akár összegezve egyszerre, de közvetlenül megfizetni köteles lenne, egy térés díját csak oly összegben lehetne és lenne szabad megállapítani, mely egy esztendőben összegeződve az eddigi ily című kiadást felül nem mulja.

Igy például lakásomból minden 4 hétben viszik ki az összegyűjtött szemetet, ami 80 fillérjével számítván egy esztendőben 10 kor. 40 fillért tesz. Tehát hetenkénti 2-szeres kihordatás esetén minden egyes alkalomkor 10 fillérbe kellene annak kerülnie, hogy az új rendszer tételt jobban meg ne terhelje, mint a régi.

Amde — eltekintve attól, hogy másnak többre — soknak kevesebbe kerül manapság

szemetjének eltávolítása, soknak pedig éppen sommibe sem és ezeket a 10 filléres díjtétel tulságosan megterhelni.

Ily módon tehát egységes és igazságos díjalapot nem lehet megállapítani és nem marad tehát egyéb hátra, mint a rendszeres és kötelező szemétkihordás költségeit a város lakosságával közvetve megtéríteni, úgy hogy az azt ne igen érezze és ne is sejtse.

Ezen megoldás az egész intézményt rokonzenesebbé tenné még azoknál is, kik különben zaklatásnak tartanák azt.

Bizom benne, hogy városunk polgármestere megfogja a dolog nyitját találni, ha ugyan ekérdéssel komolyan foglalkozni szándékozik.

És akkor a rendőrkapitány ur sem fogja többé túrni, hogy Shlesinger korcsmáros a város bérházában jégvermét a napi szeméttel körül töltve védje a napsugár ellen.

II.

Talaj szennyezés és fertőzés.

A személtakarítás kérdésénél azonban fontosabb a talajszennyezés, fertőzését gátló intézmények kérdése.

Lakott helyek környékének talaját emberi és állati ürületek, valamint a mindennapi élet szükségleteinek kielégítése közben származó, ugynevezett szennyvizek fertőzik.

Az ily fertőző talaj részint különféle undorító szaga légnemű bomlási termények következtében hat kellemetlenül az ember szaglási szervére és esetleg károsan egyesek általános egészségi állapotára; részint beszennyezi a házak közelében levő kutak vizét és emiatt igényel közegészségügyi tekintetben nagy figyelmet.

Anélkül, hogy a kolera, vérhas és hágy-máz kelekezésének és terjedésének mikéntjét érinteném, röviden csak azt jezem, hogy főleg ezen, noha nagy kiterjedésben pusztító betegségek választják elő szerettek pusztításuk színterétül azon lakásokat, melyek szennyezett, fertőzött talajon állanak és ez által körülöttek.

D: számtalanszor más betegség, különösen az oly óriási terjedelemben pusztító üdövéz leginább ott üti fel fejét, ahol a szennyezett talaj okozta, rá nézve kedvező és létfeltételt képező viszonyokat készen találja.

Bizonyítják ezt Európa szerte tett megfigyelések eredményei.

A mely városban a talaj további szennyezését célszerű intézményekkel (csatornázás, ürülék eltávolítás) megszüntették és hasonlókkal (vizvezetékkel) a már meg-

levő szennyeződés további káros befolyását hathatósan korlátozták, ott a betegedési és halálzási százalék néhány év mulva feltűnően apadt.

Különösen a hasihagymázra (tifusz) vonatkozólag mutatták ki legfeltűnőbbben e kedvező hatást.

Soyka tanár Münchenben hét, hágy-mázról illetőleg, addig egyenlően diszponált városrésznél megállapíthatta, hogy az egyik régi hiányos csatornákkal bíró város részben bizonyos hosszabb időközön a hágy-máz halálzási esetei csak 17,17% apadást mutattak míg a másik, ve'e egyekben egyező, de új és mindenképen megfelelő csatornarendszerrel bíró város rész ugyanazon években 42,20% apadást mutatott.

Hogy közelfekvő helyről vegyek példát, ott van Besztercebánya városa.

Ezen, a múlt század közepéig várfallal körülzárt és aránylag kis területeken emeltes házakban összeszűlő lakossággal bíró város századokon keresztül szennyezett talajon áll és szelött hiába, küzködött a sokszor járványképen és állandóan szörványosan jelentkező hágy-mázzal. Végre ellátták a várost kedvező lejtviszonyainál fogva könnyen létesíthető csatorna- és vízlecsapolási rendszerrel, valamint hegyforrás vizvezetékkel s azóta ott az általános egészségi állapot állandóan kedvező, a hágy-máz pedig esemény számba megy.

Buchau Anglia 24 városában hasonló hygienikus intézmények létesítése után a gyermekhalálozásban is feltűnő apadást mutathatott ki.

Ha nem is mondhatjuk a talaj szennyeződést valamely különleges betegség keltő tényezőnek, azért mégsem kételkedhetünk abban — mondja Erismanu moszkvai közegészségügyi tanár, — hogy rothadási terményekkel áthatott talaj bizonyos átnedvesedési foknál külföldi fertőző betegségek terjedését tényleg elősegíti s hogy szilárd és folyékony hulladék- és ürülék anyagoknak a városi talajtól való távoltartása s a felső talajrétegek átnedvesedésének szabályozása, nemcsak a kolera és hágy-máz súlyosságát és terjedését csökkenti, hanem hogy ezen óvintézkedések befolyása alatt a városok egészségi viszonyai általában is kedvezőbbben alakulnak.

A talajfertőzés Léván gyárak egyéb nagyobb iparvállalatok híján csak a fent jelzett két körülménytől, a szennyvizeknek és az ürületeknek a talajba való ivakodásától származván, a talaj tisztántartását célzó in-

tezmények tehát az itteni viszonyokra vonatkoztatva két külön megoldandó kérdés tárgyát képezik.

Az egyik a város rendszeres és a mai technika vívmányainak, valamint a hygienikus követelményeinek megfelelő alagsóvízvezetése, illetve csatornázása, a másik a — minden háztulajdonosra nézve kötelező — célszerű árnyékszék rendszer megállapítása és létesítése.

Ide tartoznék ugyan az állati ürületek hygienikus elhelyezése is, de ez egyelőre szóba sem jöhet. Városunk kisgazdái nem elég érettek arra, hogy a *more patrio*-val szakítsanak a közjó érdekében s hogy belássák, hogy a célszerű trágya telep létesítésére fordított költség idővel busásan hozza hozzá meg kamatait.

(Folyt. köv.)

Tízforintos buza. Szomorkodjunk-e, vagy örvendünk-e miatta? Az új buza ma tíz forinttal és még néhány krajcárral többel is jegyeztetett a budapesti tőzsdén. És pedig nemcsak szörványos kis tételekben, hanem tizezrekre rugó mennyiségben. Közül 70.000 mőterméza jutott ilyen áron forgalomba és a határidőpiacon formális rush volt az árakban — fő felé. — Az idej, meglepetésekben gazdag mezőgazdasági esztendőnek ez a legújabb szenzációja meglepetése. A gazda, kinek elég a pénze és tud várni gabonájával, örülni fog, mert a magas buzaárak ő fogja legnagyobb hasznát látni. De mi lesz az országgal és mindazzal, akiknek a buzájuk, a pénzük nincsen? A vidékről sármás jelentések érkeznek. A kukorica már egészen tönkrement. Takarmány alig lesz és máris annak a szükségéről beszélnek, hogy a kormány közirdekből tiltsa meg a takarmány exportját az idén, a minnek kétségtelenül meg is kell történnie. Annál is inkább, mert Ausztriának is alig van takarmánya, de egyéb gabonája sincsen, minthogy az időjárás ott is végzetes. Következésményeiben kiszámíthatatlan esztendő előtt állunk, Bőség és inség várható, már tudniillik egyeseknek bőség és talán a nagy tömegnek inség. A malmok nagy külföldi megrendeléseket kapnak, óvatosságból már mostan, amíg olcsóbb a buza. A malmok tehát nagyban vásárolják a búzát és viszik ki a lisztet. Nagyon drága lesz tehát a kenyér. még annak is, aki maga természetesen hozza a búzát. A magas árak nem egyenletesen fogják hatásukat gyakorolni és egyáltalán kiszámíthatatlan, hogy a magas ár hol és kiknek fog ártani és használni. — Gazdasági politikánk intézőinek eber szemmel kell kísérni az eseményeket. Minden pillanat sürgős intézkedéseket kívánhat és ilyenkor a pillanatnyi mulasztás a milliókba kerülhet. Egre azonban föltétlenül szükség van: nyugalomra. Maradjunk higgadtak, várjuk be a további fejleményeket.

Van ugyan egy kisebb hegy, amelyen a vasút Körömcébánya felé halad, ennek oldalán azonban már napok óta égett az erdő. Ezt a füstölő hegyet csak nem vehetem bel.

Miután az embernek legfőbb kincse az egészség, elhatároztam, hogy hazamegyek; megvásárolom a mi Siklósunkat és — ha már muszáj — azt nyelem le.

Hazautazásomhoz éppen kapóra jött a kántorjelölés, amelyre táviratilag lettem meg-invítva. Julius 15 és 16-án voltam Léván, hogy a jelölésben részt vegyek és a drasztikus kurán tulessem.

A kántorjelölés (azóta a választás is) megtörtént; de a hegyelés elmaradt, mert gyomrom — meglátván a nem igen kellemes falatnak tetsző Siklóst, — úgy megijedt, hogy azóta mukkanni sem mer.

Jaross Ferencz.

A bögre.

Irtta: Lyka Károly.

Nem tudjuk, miforma lehetett az ősember, bár koponyáját és kését teméntelen mennyiségben ássák ki a tudósok. A lelkét azonban nem lehetett eddig sehonnan napvilágra szállítani, holott az ember lélek nélkül igen csonka. Mit érzett vajjon ősem egyike ez előtt negyven-ötvenezer esztendővel, amikor népes családja körében kőbicskával szeletelte föl a masztodon sonkát? Erről óvatosan hallgat Ranke és Klaatsch, mert e tárgy könnyen költői fecsegésbe csalogatható az egzakt tudományt. E kapacitásokkal szemben talán nincs helyén a téma feszegetése, bár izgatón érdekes. Bizonyos körülmények azonban lehetővé teszik, hogy eszen a tudomány számára hozzáférhetetlen helyen leírjuk néhány idevágó tapasztalatunkat.

Több ősemberrel találkoztam ugyanis az utóbbi években. S tőlük tudtam meg azt, amit a szakemberek eddig rejtélynek nyilvánítottak. Nem is egyenestőlük, hanem a munkájuktól. Van egy varázselenőm,

amely pontos felvilágosítással szolgál. Egy bögre.

Közönséges tárgy, három krajcárba került, nincs rajta semmi különös látni való, anyaga is a legprózaibb, vegyi összetétele Wartha Vincs szerint $Al_2O_3, 2S O_2, 2H_2O$. Szóval idegen anyagokkal kevert agyag.

Bögre, amely nem készült korong segítségével, tehát a gölöncsér két kezének műve. Ami rajta dekoráció, az is csak úgy hevenyészve, „szabad kézzel” készült. Néhol a a gölöncsér a hüvelykujját benyomkodta a még friss agyagba: ott karikás mélyedések látszanak. Másutt a körmehegyit nyomta bele: az csupa félholdat adott. Végül a pipaszurkálójával végig húzott egy strápot: ez a mélyedés most úgy fogja körül a bögrét, mint egy karperec egy puha asszonyi kezét.

E körülményes leírásból már sejti az olvasó, hogy az ősember, akiről itt szó esik, egy közönséges gölöncsér, azaz fazekas-mester. Rendes adófizető polgár.

Mégis jözom van őt a régmúlt tanujaként felidézmem. Ő az egyetlen ember Európában, aki ma is azt a mesterséget gyakorolja, amelyet legalább ötvenezer esztendővel ezelőtt is gyakorolt az emberiség. Sőt szakasztott azon módon gyakorolja, mint az őshajdanban.

Itt tehát nem változott a divat. A művészeti irányok és technikai vívmányok nem avatkoztak be ennek az embernek mesterségébe. Egyszer, de csak egyetlenegyszer ütötte fel itt a fejét a szecesszió; de ez is igen régen volt, talán a bronzkorszakban, amidőn egy merés újító kitalálta a bögrének korongon való gyártását. És ellen valószínűleg élénken tiltakoztak a bronz-akadémia, de úgy látszik, hogy az ifjuság ismert erőszakossága győzött, mert a gölöncsér maig is használja a korongot. Neha-néha mégis elpártol tőle, amidőn szabadon alakít, minden mechanikus készülék nélkül. Ilyen tárgyakkal egyre sűrűbben találkozunk az iparművészeti kiállításokon, ami arra mutat,

hogy az ő akadémiák kibőjtölte az évezredek tekintélyes számát.

Ilyen bögrém van nekem is.

Amint kezembe veszem és megsimogatom fekete, kerek termetét, eszembe jut az a két kéz, amely ezt a bögrét a nedves agyag-korában épp így simogatta, hogy megkapja a kellő formát. Előbb a tenyér, aztán az ujjak végigcsiklottak rajta, hol erősen, hol meg nagyon gyengéden, néhol pedig csak annyira, hogy a kéz meleg nedvessége egy lehellelyit simítson rajta. Így dolgozik az igazi gölöncsér, a művészi érzésű. Formáló gesztusából sok átsiklik az engedelmességbe: a gölöncsér, lelkének egy pár atomja kötözködik a bögrébe. A magasabb művészeteknél ezt érzésnek nevezik, de a szegény gölöncsért kevesen taksálják ily magaslatokra.

A gölöncsér aztán odatartja a művét az ég ellenébe. Moat látja, hol kell egyet lendíteni a körvonalon, a silhouetten. És megindítja azt a vonalat. Aztán forgatja, hogy minő profit mutat erről még arról az oldaláról. Nem kajla, nem pupos-e? Ha baj esett a vonalon, az a simogató uj addig simogatja, amíg helyessé lesz. És simogatja szeretettel, mintha az a sárga agyag a gyermeke szőke haja volna. Simogatja szeretettel, elnéző, szeliden javító békutó esee! akár a jó szüle. Egész lelkével részt vesz a bögre megszületében. Ő az örömapa. Az ő gyermeke ez a kis feketesség. Rajta van a családi hasonlatosság, mert ezt csak Pintér József uram formálja így. Blé van zárva a szeretete, a gondossága. Tehát a szive. Sőt belé van zárva a perc hevülése, vagy nem-bánomsága, a pityókassága, vagy komolysága, a csalafisasága, vagy józan becülete. Az engedékeny, puha agyag minden lehellelyi nyomot fölvesz magára. Fotográfia, sőt életrajz. De leginkább jellemrajz. Minden bögre, amely így készül, cserépbe vájt okmány egy emberi lélekről, akár Intimina sumir agyagtáblája.

*) A „Budapesti Ujságírók Egyesülete” segélyalapja javára egy Almanach ad ki, melyben 100 magyar író munkája fog megjelenni és 25 neves festőművész festményei, mint különálló műmellékletek lesznek a műben. Az Almanach igazán személt és lelket gyönyörködtető nagy ábulakú díszmű lesz és potom 5 forintba kerül. Megrendelések a „Budapesti Ujságírók Egyesülete Almanachja” kiadóhivatalához küldendők, Budapest, VII., Károly-körút 9. Mutatóul küldjük Lyka Károly fenti cikkét, melyet az Almanach számarait.

Különfélék.

— **A lévai főgimnázium** kibővítése ügyében kiküldött bizottság csütörtökön ülést tartott, melyen a mellett foglalt állást, hogy a főgimnázium egy második emelet felhuzása által bővítették ki, miután a jelen volt szakértők szerint ezt az épület meg-
— **Vasuti előléptetések.** A vasutasok közül most léptettek elő többeket s az előléptetések természetesen mindenütt nagy örömet okoztak. A lévai állomáson, mint értesülünk, Stósius Ernő állomás főnök, főellenőr 800 koronával és Al t János fűtőház vezető 400 koronával léptek elő soron kívül, ezenkívül ugyancsak előlépett F ü r s t Gyula pályafelügyelő szintén 400 koronával.

— **Változások a főgimnáziumban.** A lévai kegyestanítórúdi főgimnázium tanári karában a következő változások történtek: Privary József Nagybecskerekre, Rády József Nagy-Károlyba és Karsay János Nyitra helyezették át. Edelenyi József világi tanár a győri polg. iskolához választott meg tanárnak. Helyükbe jönnek: Sinkovics Ferenc Kolozsvárról, Szegedi János Privigyéről, Surányi Gyula Szegedről, Földváry György Sátoraljaújhegyről.

— **A hus drágasága.** A nagy szárazság következtében a marha ára 40-50 %-al esett, mi gazdaközönségünknek nagy kár, de e kár még fokozódik, ha mészárosaink dacára az alacsony marha áraknak az eddig is indokolatlan magas husárakat szedik és amugy is sok teherrel küzdő közönségtől. Felhívjuk városunk intéző köreit, szíveleljék meg a szegény közönség bajait és ellenőrizték, hogy mészárosaink ne szedik jogtalanul a szegény néptől azt az árat, mely nem illeti meg őket.

— **Egyházmegyei hírek.** Dedeinszky János alsó-bányoni plébános sz. zéki úlnökké neveztetett ki. — **L o b m a y e r** Alfréd a főegyházmegye kötelekéből elbocsátott és a Jézusársaságba lépett. — **H e r m a n n** József beszercebánya egyházmegyei áldozár és **T a r á n y** István volt piarista a főegyházmegye véglegesen felvétettek. — **B á n y á s** Jónás Endre segédlelkész lesz Tardoskeden. — **R a u v s t e i n** Antal Nagy-szombatba, **K l a s** az Agoston Köhígyarmatra küldetett káplánnak.

— **Tűzeset.** A forró száraz idő nyomában járnak a tüzek és tűzvész látogatna meg Csank községét is. Mint a Hontai lapokban olvassuk, a tűz, a mely 16 kisgazda házát és csűrét hamvasztotta el, oly hirtelen támadt és oly gyorsan terjedt el, hogy a mentés lehetetlen volt és a szegény emberek holmija és állatsi is a tűz martalékává váltak. Egy szegény öreg asszony be-
— **Esküvő.** Welwart Henrik ma déli 12 órakor tartja esküvőjét **L a n g B e r n á t** lévai jó hitű kávéház tulajdonos leányával, Saroltával.

— **Vasárnapi munkaszünet.** A magyar törvényhozás annak idején nagy várakozással alkotta meg az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. törvénycikket, melynek sorsa és a való élettel szemben való helyzete tényleg vigjátékba illő. A törvényhez rögtön annak életbe-
— **A vármegyei tisztviselők fizetése.** A vármegyei alkalmazottak illetményeinek rendezéséről szóló 1904. évi X. t. cikk végrehajtásának munkálatai annyira előrehaladtak, hogy a belügyminiszter már több vármegyének a fizetési osztályokba és fokozatokba való beosztás tárgyában hozott határozatát jóváhagyta és a nagyobb fizetéseknek, illetve különbözéseknek ez évi jan. 1-től augusztus 1-éig egy összegben, azon-

— **Vásár.** Léván ez évi július 25-én tartott országos baromvásárra felhajtott szarvasmarha 2145 drb., ló 2437 drb., juh 4247 drb., sertés 102 drb., kecske 4 drb., szamár 1 drb., összesen 8936 drb. Ezekből eladatott szarvasmarha 721 drb., ló 266 drb., juh 2075 drb., sertés 17 darab., kecske 1 drb., összesen 4080 drb.

— **F. M. K. E. közgyűlése.** A F. M. K. E. augusztus 23-án Breznóbánya városában tartja meg évi rendes közgyűlést a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelteltesítésére három egyesületi tag kiküldése. 3. Ügyvezető alelnök beszámolója az egyesület 1903-1904. évi munkásságáról. 4. Az első kétség 1903-1904. évi jelentése és az igazgató-választmány határozati javaslatai. 5. Az egyesület 1903. évi zárszámadása s a vonatkozó fölmentvények megszavazása. 6. Az egyesület 1905. évi költségvetésének megállapítása és esetleg a törvényhatósági választmányok kapcsolatos javaslatai. (Zólyom-vármegyei választmányok indítványa, hazafias szellemű tót olvasmányok terjesztése iránt). 7. Egyes vármegyei és városi választmányok megalakulásának bejelentése és tudomásul vétele. 8. Az 1905. évi közgyűlés helyének meghatározása. 9. Indítványok, melyek az alapszabályok 16. §-a értelmében, a központi elnökséghez írásban beadattak. (Török Zoltán tb. elnök indítványa, az igazgató választmányi ülések egyikének Budapestben való megtartása iránt). A közgyűlést megelőzőleg az igazgató választmány Breznóbányán, augusztus 23-án délelőtt 9 órakor a városház tanácstermében ülést tart, hogy a közgyűlés tárgyait előkészítse.

— **Halálozás.** **J ó k a i** Lajos, a barsi ev. ref. egyházmegye nyugalomba vonult esperese, volt kisülvedi lelkész és tanácsbíró, mint részvétellel értesülünk, élete 86 évében jobb létre szenderült. A szép kort ért öreg ur már hosszabb idő óta nem vezette hivatalát, a melyről a folyó évben agg korára való tekintettel lemondott. Ő volt a tractu legöregebb lelkésze, szigorúan puritán, de nemes lelkű férfiú, kit az egész egyházmegye őszinte részvétele kísért örök nyugvó helyére. A dás emlékére!

— **Eljegyzés.** **D e u t s c h** Ignác lévai kir. járásbírósi tisztviselő eljegyezte özv. **P r o s n i t z** Henrikné leányát Irmát Léván.

— **Jókai ünnepély.** A Körmöcbányai Magyar Közművelődési egyesület ma vasárnap d. e. 11 órakor a főreáliskola dísztermében, a nagy magyar költőkirály, Jókai Mór iránt való kegyeletből emlékünnepet tart. Az ünnepély sorrendje: Emlékbeszéd. Mondja Hercsuth Kálmán, Jókai. Költemény. Ista Szabolcska Mihály. Szavalja Jeszenszky József. Jókairól fölolvásás. Tartja Mosonyi Béla.

— **Pusztító kánikula.** A már hetek óta tartó tikkasztó hőség ellen Európaszerte panaszokodnak. Négy hónap óta nem volt kitarító eső sem Magyarországon, sem egész Közép Európában. Az elviselhetetlen hőség mindenütt — emberben és vagyóban egyaránt — kárt tesz. Emberemlékezet óta nem volt példa arra, hogy a réti füvek a a learatott gabona meggyulladjon a perzselő hőség miatt, mint az idén több helyen tapasztalták, sőt még vasuti talpfákat is lángba borított a győtrő forrószél napuság. Hasonló hőségről csak a historia tud. Régi krónikák feljegyzése szerint forró nyarak voltak az: 1000, 1137, (a nagy szárazságtól és hőségtől egész városok borultak lángba és hamvadtak el) 1232 (homokban lehetett tojást főzni), 1340, 1426, 1473, 1538, 1540, 1811 évben. Tudósok állítása szerint ez idei hőség megközelíti az 1811-ikét.

— **A zsarnócai** elemi tanuló ifjúság f. hó 23-án igen sikerült szini estélyt rendezett a műpártoló közönség teljes elismerése mellett. Színe került: „Tündérek találkozásai”, „Pünkösdi királyság” és „Zsurok vége” című szindarabok. A kedves szereplők oly kifogástalanul oldották meg szerepüket, hogy bajos volna egyet is külön kiemelni, a babér valamennyire. A siker azonban **Z á m b o y** Béla zsarnócai helyettes plébános érdeme, aki az est rendezését magára vállalta, nemcsak mint rendező, hanem, mint az előadott darabok szerzője is. Előadás után vig és kedélyes tánc következett egész kivraddig. Mély köszönetet mond a rendezőség Tomcsányi, Mihályfi, Schiller, Ballagh és Trostler uraknak, kik felül-fizetéseikkel az est anyagi sikerét is előmozdították.

— **A posta köréből.** A m. kir. posta igazgatóság értesít, hogy az utóbbi időben sűrűn érkeznek kérvények posta- és távirtdarabok jelölté fölvetélt. Minthogy a gyakornokjelölték létszámában üresedés nincs, ily állásokra pályázat hirdetés nem lesz és gyakornokjelölték pályázatát kívül sem vétetnek föl.

— **Új bankó.** A jövő év tavaszán új 10 koronás bankókat kapunk. Már készülnek, de a tavasznál előbb nem juthatnak forgalomba, mert igen nagy mennyiségre van belőle szükség s nagy tartalékkészletet is kell helyőle tartani. A mostani tizkoronás bankjegyekből több, mint 15 millió darab van forgalomban. Ez a legkisebb bankó sokat forog közökben, azért az elszakadtak pótlására havonta nem kevesebb, mint ezer-hétszáz csomag kell, pedig egy-egy csomagban épen ezer darab van. A tizkoronás papírpénz előállításai költsége négy fillér darabonként,

— **Vásár.** Léván ez évi július 25-én tartott országos baromvásárra felhajtott szarvasmarha 2145 drb., ló 2437 drb., juh 4247 drb., sertés 102 drb., kecske 4 drb., szamár 1 drb., összesen 8936 drb. Ezekből eladatott szarvasmarha 721 drb., ló 266 drb., juh 2075 drb., sertés 17 darab., kecske 1 drb., összesen 4080 drb.

— **Általános érdeklődést** keltett a „Közlelek” f. évi június 11-iki számában dr. Kosztányi Tamás az országos kémiai intézet igazgatójának a Thomas-salaklisztról megjelent cikke. E cikk statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy ezen kitűnő műtrágyát, amely a külföldön általánosan el van terjedve, nálunk még mindig nem használják oly kiterjedten, amint azt a gazdaközönség és mezőgazdálkodásunk érdekei megkövetelik. Számoltan kísérletek bizonyosága ugyanis, hogy a Thomas-salakliszt olcsósága és biztos kitűnő hatása mellett a legtöbb esetben túlszárnyalja a szuperfoszfát hatását, különösen ott, ahol nem a gyors, hanem a több időre terjedő hatás indokolt. Így pl. lóherénél, lucernánál, réteken, szőlőkben stb. a Thomas-salakliszt más trágyával pótolhatatlan. Gazdáink ezen előkelő szakembertől jövő tanácsot bizonyára nem fogják figyelmen kívül hagyni s a hol még nem használták, őszszel megkísérlik ezen trágya alkalmazását. Értesülünk szerint különösen a csillag védjegyű Thomas salakliszt bir kitűnő tulajdonságokkal, jó lesz tehát ezen védjegyre ügyelni.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzései.

1904 évi július hó 24-től 1904. július hó 31-ig.

Születés.		
A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Valkovics József Gejda Mária	leány	Margit
Bartos István Lovas Mária	leány	Emília
Radvánszki József Sosovica J.	leány	Anna
Moravec János Bizik Julia.	fiú	József
Vörös Mátyás Laurinecz M.	fiú	Mátyás Istv.
Erdős Lajos Neuhaus Jolán	leány	Petrona
Hegedűs Béla Varga Mária	leány	Erzsébet

Halálozás.		
Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
özv. Tauber Simonné Grosman Eszter Koráb József	58 4 h.	Cukor betegség Gyomor bélhurut
Zaaska György	3 h.	Bélhurut
ifj. Jakab János	3 h.	Gyomor bélhurut

Lévai piacziárak.

Rovatvezető; Kónya József rendőrkapitány.
Buza m.-mászánként 19 kor. 20 fill.
19 kor. 60 fill. Kétszeres 14 kor. 60 fill.
15 kor. — fill. — Rozs 14 kor. 40 fill. 14 kor.
80 fill. — Arpa 14 kor. 80 fill. 15 kor. 60 fill.
Zab 14 kor. — fill. 14 kor. 40 fill. — Kukorica 15 kor. — fill 15 kor. 60 fill. Bab 15 kor 80 fill. 16 kor. 20 fill. — Lencse 16 kor. 40 fill. 16 kor. 80 fill. — Köles 10 kor. 20 fill. 10 kor. 60 fill.

Vetőmagvak 50 kilónként Budapestén, Téli borsó 8 kor., Téli búkköny 14 kor., Muharmag 9 1/2 kor., Cukorciro: 9 kor., Pohánka (hajdina) 9 kor. Paprika köles 8 1/2 kor., Mustármag 12 kor., Biborhère 18—20 kor., Lófogú tengeri 10 kor., Csibehur (spergula) 11 korona. — Tarlórépamag 44—50 korona. Dactylis 58—60 kor. Vöröshere 80—85 kor. Lucerna 60—70 kor. Muhar 18—20 k.

Nyilttér. Üzlet áthelyezés.

Tisztelettel értesitem az érdeklődőket, hogy az eddig Kossuth-utcában volt **lakatos műhelyemet**

folyó évi augusztus hó 1-től **László-utca 3. szám alá** (Schoeller-park átellenében) **helyezem át** s kérve a n. é. közönséget és jóakaró barátaimat, hogy az eddig irántam tanúsított pártfogásukat és szives jóindulatát továbbra is fenntartsák kegyeskedjenek. Léva 1904. július hó.

Tulasay József
műlakatos.

Kiadó üzlethelyiség.

Szepesy-utca 4. sz. alatt egy üzlet helyiség 3 szobas lakással folyó évi november 1-től kiadó.
Bővebbet Heimann Mórál Báthi-utca 4. sz.

„Hölgyek!” Róm. kath. vallású 34 éves özvegy körjegyző vagyok. Három fű gyermekem van.

Nősülni óhajtok

ismerettség hiányában ez uton.
Keresek oly hajadont, vagy gyermektelen özvegyet, ki hajlandó volna hozzám nőül menni.

Közelebbi felvilágosítás e lap kiadóhivatalában s ott fényképetem is komoly érdeklődők megtekinthetik.

„Mindennemű felvilágosításokat a kiadóhivatal teljes titoktartással közvetit. — „Bars” kiadóhivatala.

238/1904. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a verebélyi kir. járásbíró 1903. évi V. 133/1 sz. végzése folytán Huberth Vilmos ügyvéd által képviselt Barsmegyei népbank felperes részére **Belányi Julis és Viglás István** alperes ellen 200 kor. tőkekövetelés és jár erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán az alperestől lefoglalt és 625 koronára becsült ingóságokra a fenti kir. bíróság 1904. V. 164/2 számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak **Csekén** leendő megtartása határidőül **1904 évi aug. hó 11-ik napjának délelőtti 1/2 órája** kitűzetik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok és gazdasági eszközök s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is elfognak adadni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Verebélyen, 1904. évi július hó 28-ik napján.

Szabó Lajos,
kir. bírósági végrehajtó.

Egy utcai különbejáratu butorozott szoba kiadó. Gyürki-utca 4.

Menyasszonyi selyem

mindenkint 00 ktról, 11 frt 34 krig minden ezinben. Bérmentve és már elvámolva, Gazdag mintaválaszték póstaforodultával.

Henneberg selyem-gyár Zürich.

K á v é.

	1 kg. frt. kr.
New-Cuba kávé	1.60
Jamaikai legfinomabb	2.20
Kuba legfinomabb	2.20
Ceylon legfinomabb	2.10
Ceylon finom	2.—
Portorico finom, és Cuba	1.60 2.—
Gyöngy legfinomabb	2.— 2.20
Mocca legfinomabb	2.20
Arany Jáva legfinomabb	2.20
Brazíliai legfinomabb	1.60
Brazíliai II. rendű	1.30
Cuba pörkölt	2.— 2.40
Hungária kávé	1.20
Öröli kávé	1.—

Kapható:
Kern Testvéreknel, Léván.

Kitűnő Magyar pezsgő

„FREGOLI SEC”

Kapható:

AMSTETTER IMRE

fűszer és csemegke kereskedésében LÉVÁN.

Ára tvegenként 4 korona.

5 üveg vételnél előnyár!!

1904. évi 1829. szám.

Zabszállítási hirdetmény.

A szélaknai m. kir. bányahivatalnál 1904—1905. évre 1950 hektoliter, a körmői kir. bányahivatalnál pedig 500 hektoliter, összesen 2450 hektoliter jó minőségű zab szállítására árlejtés hirdetik. A szállításra vállalkozók 1 korona bélyeggel és 1 kilogramm zabmustrával ellátott zárt ajánlataikat f. évi augusztus 30-ak délutáni 5 óráig az alulirt m. kir. bányahivatalnál nyújtásák be.

A benyújtott ajánlatok folyó évi augusztus hó 31-én délelőtt 9 órakor a szélaknai m. kir. bányahivatal tanácstermében fognak felbontatni, hol az ajánlattevők is jelen lehetnek.

FELTÉTELEK:

1) Az ár, mely csakis hektoliterre vonatkozhatik — a zab súlyának megnevezése mellett — betűkkel és számokkal tüntetendő ki és megkívántatik, hogy a zab súlyának hektoliterenként 44—46 kilogramm legyen.

2) Biztosítékul a felajánlott érték 5%-a készpénzben, vagy biztosíték képes értékpapirokban külön csatolandó az ajánlathoz; ez a biztosíték az ajánlat elfogadása esetén a szállítás kifogástalan teljesítése után vissza fog szolgáltatni.

3) Oly zab, melynek a kívánt és a vállalkozó által felajánlott sulya nincs meg, vagy melyet minőségére nézve az átvevő bizottság bármilyen okból kifogásol, átvételni nem fog.

4) Vállalkozó köteles az általa felajánlott zabmennyiséget legkésőbb f. évi október hó 20-ig hiány nélkül beszállítani, még pedig 1950 hektolitert a szélaknai raktárba, 500 hektolitert pedig a körmőcbányai — városon kívül levő raktárba.

5) Az ajánlatban világosan kiírandó, hogy az ajánlattevő a pályázati hirdetésben foglalt feltételeket ismeri és magára kötelezőnek elfogadja.

6) Az ajánlati ár hazai értékben az egységár szerint, valamint az összeg feltüntetésével fejezendő ki. A kettő közötti eltérés esetén az ajánlatban foglalt összeg iránnyadó.

7) A többiek részéről együttesen tett ajánlatba felveendő az a nyilatkozat is, hogy vállalkozók az ajánlat tekintetében egyetemlegesen felelősek, megnevezendő továbbá ama megbízott is, ki az üzletvitelért felelős, illetve az értesítések átvételére és a kifizetendő összegek felvételére jogosult.

8) Ajánlatok elfogadhatnak kisebb zab mennyiségre is, ha a fentebbi feltételeknek megfelelnek.

9) A selmecbányai m. kir. bányagazgatóság fentartja magának a jogot, hogy bármely beérkező ajánlatot tesztés szerint elfogadhasson, esetleg valamennyit visszautasíthassa.

M. kir. bányahivatal.

Szélaknán, 1904. évi július 21-én.

JÓ SZERSZÁM FELMUNKA!
Gazdasági gépek, géprészletek, tömlők, vízmentes ponyvák, mérlegek és gépsziják, szerszám, vas- és aczél főraktár. Portland cement és Hydraulikus mész stb. 12
Kapható KERN TESTVÉREKNÉL Léván.

PÉNZ

4%-os
törlesztéses kölcsönöket nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyesektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékig I. és II. helyre 15—65 évi terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évi terjedő időre gyorsan és diszkrétén.

Bank- és magánadóságok convertálása.
Meller Lajos és Társai
bankbizomány.
Budapest, VI. Dávid-utca 15
(Törvényszéki legbejegyzett cég).

Hirdetmény.

Ujbánya szab. kir. s bányaváros a vevő által saját költségén termelendő 1000 úrköbméter

bükk tűzifát ad el

egy folyó évi augusztus hó 12-én d. e. II órakor a városház tanácstermében megtartandó nyilvános árverésen.

Kikiáltási árak úrköbméterenként a hasábfánál 1 kor. 20 fillér, a dorong fánál 96 fillér és a vegyesen rakásolt hasáb és dorongfánál 1 kor. 10 fillér.

Bővebb felvilágosítást a városi erdőhivatal nyújt.

Ujbányán, 1904. évi július 26.

Kotiers Emil
polgármester.

Az elismert legjobb és legkitünőbb

Acél ekék 1, 2, 3 és 4 barázdaúak

Rét, moha, tagozot és diagonál

Boronák

„Agricola” vetőgépe,

Arató-gépek

fünek herének,

Szénagvűjtők és arató gereblyék. Szénafordítók,

Szabad-aszaló készülék gyümölcs és főzéseknek

Bor- és gyümölcs sajtók.

Gyümölcs és szőlő zuzók és bogymorzsolók,

Önműködő szabadalmazott szőlő feoskendő

„SYPHONIA”

Formáncs és vértetű pusztításra.

Szállítható takarékos tüzhelyek,

legújabb szerkezetben készítene és szállítanak

MAYFARTH PH. és Társa

gazdasági gépgyárak, vasöntődek és vashámorművek

Aap. 1872. BÉCS, III Taborstrasse 71. 900 munkás.

Kitüntette több mint 530 arany, ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb kiállításokon.

Részletes árjegyzék és számos ellismerő levél ingyen. — Képviselők és viszont elárusítók kerestetnek

Megrendelhető: KNAPP DAVID urnál Léván.

Hangverseny Grammophon

A jelenkor
csodagépe!

Beszél, énekel,
zenél, rendki-
vül érdekes
szórakoztató
eszköz családok

részére, vendéglőknek és kávéházaknak.

Több ezer reproductio a világ leghiresebb művészeitől.

Raktáron kapható: **Klein Sándor**

óras és ékszerésznél
Léván.

THOMAS-SALAK

♦ löhere és csillagjegyűk ♦ ugy összfosphorsav, mint cytromsavban oldható phosphorsav szerint legolcsóbban beszerezhető

Dukes és Herzog cégnél

Galgóc,

mütrágya és erőtakarmányeműek nagy kereskedése.

Közvetlen bevitel ♦ Chililétromban ♦ 1905. tavaszi szállításra.

„UNION”

elsőrendű fehér szárított moslékból, melynek emészthetősége az eddig ismert szárított moslékból 30%-al nagyobb. Kivánatra bérmentve mintával és árajánlattal szolgálunk.

Mütrágyafélék:

Thomaphosphat
Kainit és kálisó
Superphosphat
Chililétrom
Trágyafősz
Szárított marhatrágya.

Erőtakarmányok:

Buzakorpa
Rozskorpa
Szárított moslék
Szárított répaszelet
Melasse
Szárított sörtörköly
Kender és repcedara
Cocoosdió-dara
Olajpogácsa
Malatascira
Tengeri.

Különféle:

Gépolajok fiúmei
Carbolneum
Tovotte-kenőcs
Kocsikenőcs
Cement
Tőzgepor és alom
Gabonaszákak
Ponyvák.

Varrógépek és Műhímezés

valódi első magyar szab. Adria-, Dürkopp- és Gasse-féle új Singer gépek igen csinos kiállítással 5 évi jótállás mellett minden hozzávalóval

Árak részletfizetésre:

korona

Elsőmagyar monopol-, Dürkopp és Gasser új Singer varrógép	58-tól	76-ig
Új Singer medium iparogép állvánnyal	72-től	80-ig
Titania új nagy Singer 4-es iparos varrógép	78-tól	88-ig
Nagy Howe iparos varrógép	76-tól	80-ig
Valódi szabadalm. Adria családi varrógép	86-tól	96-ig
láb és kézi hajtásra	96-tól	100-ig
Körhajtós családi (Ringschiff) gép	100-tól	120-ig
iparos (Ringschiff) gép	130-tól	150-ig
Valódi Dürkopp — központosító — gép családi	120	korona
iparos	150	korona
Új Singer családi varrógép kézi hajtásra	44	korona

Műhímezési készülék ára 4 korona.

Főraktár: Kern Testvéreknél Léván
Legjobb géptűk, részek és osónak olosón.